

Μηχανισμός Στήριξης Επιχειρηματικότητας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας - Φάση Β

2^η ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΚΥΡΙΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ

Ο εμπορικός τομέας περιλαμβάνει ένα ιδιαίτερα ευρύ φάσμα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, το οποίο επιμερίζεται σε τρεις επιμέρους κλάδους: τη **χονδρική και λιανική πώληση** (δηλ. η πώληση χωρίς μετατροπή) των κάθε είδους αγαθών, την παροχή υπηρεσιών συναφών με την πώληση των εν λόγω αγαθών, καθώς και το **εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών**.

Σύμφωνα με τα **τελευταία διαθέσιμα στοιχεία**, το 2023 οι **εμπορικές επιχειρήσεις** αποτελούν το 25,6% του πληθυσμού της επιχειρηματικής οικονομίας (εκτός αγροτικού τομέα και χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών), συμβάλλοντας στη διαμόρφωση του 18,5% του τελικού προϊόντος της (σε όρους προστιθέμενης αξίας). Σε όρους **πωλήσεων** το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται σε αισθητά πιο υψηλά επίπεδα (36,0%), ενώ ιδιαίτερα θετική εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται και η συμβολή του κλάδου στην **απασχόληση**, καθώς σχεδόν **1 στους 4 απασχολούμενους** στην ελληνική οικονομία δραστηριοποιείται στον ευρύτερο τομέα του εμπορίου (ή το 24,5% των απασχολούμενων).

Από τα πρόσφατα στοιχεία προκύπτει εκ νέου ο σημαντικός ρόλος του εμπορικού τομέα στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, η οποία διατηρεί μια σταθερή αναπτυξιακή πορεία. Το 2025 το πραγματικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 2,1%, τρίτο διαδοχικό έτος ανάπτυξης με ρυθμό υψηλότερο του μέσου όρου της ευρωζώνης, ενώ ο εμπορικός τομέας υποστηρίχθηκε αι από την αύξηση των εξαγωγών, παρά τις αναταράξεις στο διεθνές εμπόριο. Η δημοσιονομική εικόνα της χώρας συνέχισε να βελτιώνεται, με το πρωτογενές πλεόνασμα για το 2025 να ανέρχεται στο 4,9% του ΑΕΠ (€12,13 δις.) και το συνολικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης να διαμορφώνεται σε πλεόνασμα 1,7% του ΑΕΠ. Το δημόσιο χρέος αποκλιμακώθηκε στο 146,1% του ΑΕΠ, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη μείωση μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ. Παράλληλα, η βελτίωση της πιστοληπτικής αξιολόγησης της χώρας ενισχύει την εμπιστοσύνη των αγορών και διαμορφώνει ευνοϊκότερες συνθήκες χρηματοδότησης.

Στο διεθνές περιβάλλον, η δασμολογική πολιτική των ΗΠΑ και οι γεωπολιτικές αναταραχές εξακολουθούν να επηρεάζουν τις διεθνείς εμπορικές αλυσίδες, αυξάνοντας το κόστος διακίνησης των προϊόντων και την αβεβαιότητα. Παρά τη σύναψη της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ–ΗΠΑ, η οποία περιορίζει τους δασμούς στα περισσότερα ευρωπαϊκά προϊόντα στο 15% και μειώνει τις επιβαρύνσεις στα ευρωπαϊκά αυτοκίνητα, παραμένουν εστίες αβεβαιότητας ως προς την πλήρη εφαρμογή της και τη δασμολογική μεταχείριση επιμέρους κατηγοριών προϊόντων. Οι διακυμάνσεις στο κόστος μεταφοράς, καθώς και η αβεβαιότητα ως προς τη διαθεσιμότητα και το κόστος των πρώτων υλών, ενδέχεται να επηρεάσουν τις επενδυτικές αποφάσεις και τον προγραμματισμό των επιχειρήσεων, επιβραδύνοντας την οικονομική δραστηριότητα τόσο σε επίπεδο επιχειρήσεων όσο και χωρών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Στατιστικού Μητρώου Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ η άσκηση εμπορικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας αποτελεί ένα σημαντικό πόλο έλξης επιχειρήσεων καθώς, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία το 2023 στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας δραστηριοποιούνταν **13.121 εμπορικές επιχειρήσεις** σε σύνολο 100.745 επιχειρήσεων (**ποσοστό 13,0%**). Ειδικότερα, στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας δραστηριοποιούνταν 4.119 εμπορικές επιχειρήσεις, στην ΠΕ Αχαΐας 5.983 επιχειρήσεις και στην ΠΕ Ηλείας 3.019 εμπορικές επιχειρήσεις. Σε όρους **κατανομής των επιχειρήσεων στους επιμέρους κλάδους** του εμπορίου, τα ποσοστά συμμετοχής της κάθε δραστηριότητας συνολικά στον κλάδο του εμπορίου συμπιπτουν στις τρεις εξεταζόμενες περιφερειακές ενότητες. Το ποσοστό των επιχειρήσεων του λιανικού εμπορίου κυριαρχεί με ποσοστά από 62% έως και 68% περίπου.

Ακολουθεί ο κλάδος του χονδρικού εμπορίου, με ποσοστά από 20% έως και 25% περίπου. Τέλος, όσον αφορά το εμπόριο αυτοκινήτων και τις μοτοσυκλετών τα ποσοστά διαμορφώνονται στο 12% - 13%.

Σε πιο αναλυτικό επίπεδο, η πλέον δημοφιλής εμπορική δραστηριότητα και στις τρεις εξεταζόμενες περιφερειακές ενότητες αναδεικνύεται η **λιανική πώληση άλλων ειδών σε εξειδικευμένα καταστήματα (NACE 477)** συγκεντρώνοντας το 21,3 % των εμπορικών επιχειρήσεων της Ηλείας (640 από 3.007 επιχειρήσεις) και το 21% των εμπορικών επιχειρήσεων της Αχαΐας (1.248 από 5.983 επιχειρήσεις). Στην Αιτωλοακαρνανία καταλαμβάνει ελαφρώς μικρότερο ποσοστό και συγκεκριμένα το 18,7% των εμπορικών επιχειρήσεων (767 από 4.092 επιχειρήσεις.)

Από την επεξεργασία των δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ, ο συντελεστής εγκατάστασης υπολογίστηκε τόσο βάσει του πλήθους των επιχειρήσεων όσο και βάσει της απασχόλησης, με την εικόνα να διαφοροποιείται μεταξύ των δύο. Σε επίπεδο συνόλου κλάδων και βάσει του πλήθους των επιχειρήσεων, **κανένας από τους τρεις κλάδους δεν εμφανίζει συγκριτικό πλεονέκτημα** (εμπόριο αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών **0,89**, λιανικό εμπόριο **0,89**, χονδρικό εμπόριο κάτω της μονάδας). Βάσει της απασχόλησης, ωστόσο, **μόνο ο κλάδος του εμπορίου αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών (G45) υπερβαίνει τη μονάδα (1,22)**, ενώ το λιανικό (0,96) και το χονδρικό εμπόριο (0,88) παραμένουν χαμηλότερα. Η διαφοροποίηση αυτή υποδηλώνει ότι **οι επιχειρήσεις του κλάδου των αυτοκινήτων, αν και όχι αναλογικά περισσότερες, απασχολούν αναλογικά περισσότερο προσωπικό**, γεγονός που παραπέμπει σε μεγαλύτερο μέσο μέγεθος μονάδων.

Σε επίπεδο επιμέρους δραστηριοτήτων, στον κλάδο των **αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών (G45)** η «**Πώληση μηχανοκίνητων οχημάτων**» (**NACE 451**) υπολείπεται και στις δύο βάσεις (απασχόληση 0,81), ενώ οι λοιπές δραστηριότητες εμφανίζουν πλεονέκτημα βάσει απασχόλησης.

Στο **χονδρικό εμπόριο (G46)** ξεχωρίζουν δύο δραστηριότητες και στις δύο βάσεις: το «**Χονδρικό εμπόριο ακατέργαστων γεωργικών πρώτων υλών και ζώντων ζώων**» (**NACE 462: 1,26 σε επιχειρήσεις, 1,91 σε απασχόληση**) και το «**Χονδρικό εμπόριο τροφίμων, ποτών και καπνού**» (**NACE 463: 1,05 και 1,30 αντίστοιχα**), με σαφές συγκριτικό πλεονέκτημα, εντονότερο σε όρους απασχόλησης.

Στο **λιανικό εμπόριο (G47)**, βάσει επιχειρήσεων τρεις δραστηριότητες υπερβαίνουν τη μονάδα (**NACE 471: 1,02, NACE 472: 1,09, NACE 473: 1,15**), ενώ βάσει απασχόλησης οι δραστηριότητες με πλεονέκτημα ανέρχονται σε πέντε (**NACE 472: 1,36, NACE 473: 1,57, NACE 475: 1,22, NACE 477: 1,02, NACE 478: 1,04**), με τους απασχολούμενους αναλογικά περισσότερους σε σχέση με το σύνολο της επικράτειας.

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης πραγματοποιήθηκε **χρηματοοικονομική ανάλυση** των οικονομικών αποτελεσμάτων των επιχειρήσεων των εξεταζόμενων κλάδων των επιχειρήσεων του **εμπορικού τομέα** και των κλάδων αυτού, ήτοι **εμπόριο αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών, χονδρικό εμπόριο, λιανικό εμπόριο** τόσο σε ολόκληρη τη χώρα, όσο και στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.

Οι **πωλήσεις** του κλάδου του **εμπορίου αυτοκινήτων και μοτοσυκλετών (G45)** την περίοδο 2021-2024 αυξήθηκαν τόσο σε όλη τη χώρα, όσο και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Ειδικότερα, οι πωλήσεις του δείγματος σε όλη την Ελλάδα ανήλθαν το 2024 στα €8,4 δισ., παρουσιάζοντας συνολική αύξηση 54,2% σε σχέση με το 2021. Αντίστοιχα, οι πωλήσεις του δείγματος των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από €66,4 εκατ. το 2020 διαμορφώθηκαν σε €114 εκατ. το 2024. Το 2024, οι επιχειρήσεις τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας όσο και πανελλαδικά κατέγραψαν άνοδο 15,1%

και 3,7% αντίστοιχα, σε σχέση με το 2023. Το **ποσοστό των κερδοφόρων εταιρειών** την περίοδο 2021-2024 είχε αυξητική τάση στο σύνολο της χώρας και από 66,8% το 2021 διαμορφώθηκε στο 73,9% το 2024. Την ίδια εικόνα εμφάνισε και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καθώς, το 2021 το μερίδιο των ζημιολόγων εταιρειών διαμορφώθηκε στο 31% και το 2024 περιορίστηκε στο 23,8%.

Η πορεία του δείκτη **αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων** επηρεάζεται κατ' αναλογία από τις συνθήκες κερδοφορίας των υπό εξέταση επιχειρήσεων και την σταθερότητα των ιδίων κεφαλαίων τους κατά την αντίστοιχη περίοδο. Ως αποτέλεσμα, ο εν λόγω δείκτης διέγραψε μια έντονα ανοδική πορεία τόσο για τις επιχειρήσεις της περιφέρειας όσο και σε πανελλαδικό επίπεδο. Το 2022 ο δείκτης αποδοτικότητας κατέγραψε σημαντική άνοδο στο 25,7% από 20,7% το 2021, ενώ μέχρι το τέλος της αναφερόμενης περιόδου αναφοράς ανήλθε στο 32,3% για τις επιχειρήσεις σε πανελλαδικό επίπεδο. Η πορεία για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας υπήρξε πιο εμφατική, αφού από τις 12,7% ποσοστιαίες μονάδες, ο δείκτης ανήλθε στο 29,5% το 2024. Αντίθετα, καθοδική πορεία μετά το 2021 παρουσίασε ο δείκτης **γενικής ρευστότητας**, τόσο για τις επιχειρήσεις της χώρας, όσο και της Περιφέρειας. Ειδικότερα το 2021 ανήλθε στο 1,13 για την Ελλάδα και στο 1,24 για την Περιφέρεια ενώ, το 2024 είχε διαμορφωθεί στο 1,11 και στο 1,03 αντίστοιχα.

Η **σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια** κινήθηκε καθοδικά κατά την εξεταζόμενη τετραετία για τις επιχειρήσεις σε πανελλαδικό επίπεδο υποδηλώνοντας τη μείωση της εξάρτησης των επιχειρήσεων από εξωτερικό δανεισμό ενώ, στη Δυτική Ελλάδα ο δείκτης κινήθηκε ανοδικά κατά την περίοδο 2021 – 2024. Συγκεκριμένα, ο δείκτης για τις επιχειρήσεις σε πανελλαδικό επίπεδο υποχώρησε από τις 3,12 μονάδες το 2021, στις 2,68 μονάδες, ενώ για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας ο δείκτης της σχέσης ξένων προς ίδια κεφάλαια ανήλθε από τις 3,24 μονάδες το 2021, στις 3,97 μονάδες το 2024.

Οι πωλήσεις του κλάδου του χονδρικού εμπορίου (G46) την εξεταζόμενη τετραετία 2021-2024 παρουσίασαν αύξηση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Ειδικότερα, οι πωλήσεις του δείγματος ανήλθαν στα €862 εκατ. το 2021 και έπειτα στα €927 εκατ. το 2022, αντίστοιχη πορεία ακολούθησαν και την αμέσως επόμενη χρονιά, φτάνοντας στα €987 εκατ. ενώ για το 2024, ο κύκλος εργασιών ανήλθε σε €1,02 δις. Σε όλη τη χώρα οι πωλήσεις του δείγματος παρουσίασαν αρχικά ανοδική πορεία η οποία ανακόπηκε μετά το 2023. Συγκεκριμένα από τα € 53,5 δις το 2021, οι πωλήσεις των επιχειρήσεων για ολόκληρη την επικράτεια ανήλθαν στα € 69,4 δις, ενώ το 2023 υποχώρησαν στα € 67,4 δις, μείωση κατά 2,5%. Το 2024 οι πωλήσεις των επιχειρήσεων του δείγματος για ολόκληρη την επικράτεια ξεπέρασαν τα €70 δις. Το **ποσοστό των κερδοφόρων εταιρειών** την περίοδο 2021-2024 είχε καθοδική τάση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και από 75,6% το 2021 διαμορφώθηκε στο 69,8% το 2024. Για τις επιχειρήσεις στο σύνολο της χώρας το ποσοστό κερδοφόρων εταιρειών παρουσίασε μικρές αυξομειώσεις την εξεταζόμενη περίοδο και το 2024 διαμορφώθηκε στο 77,5%.

Η **αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων** διαμορφώθηκε σε θετικά επίπεδα καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο, ωστόσο σωρευτικά για την περίοδο αναφοράς καταγράφηκε μια ήπια πτώση τόσο για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας όσο και για τις επιχειρήσεις της ευρύτερης Ελληνικής Επικράτειας. Συγκεκριμένα, το 2021 η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων κινήθηκε στο 22% και 22,2% για Ελλάδα και Περιφέρεια αντίστοιχα ενώ, το 2023 ο δείκτης περιορίστηκε σε 19,8% και 19,4%. Για το τελευταίο έτος αναφοράς (2024) η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων ανήλθε σε 20,2% σε επίπεδο επικράτειας, ενώ για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας ο δείκτης παρέμεινε σταθερός στο 19,4%. Μικρή μείωση παρουσίασε ο δείκτης **γενικής ρευστότητας** για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας κατά την αναφερόμενη τετραετία. Ειδικότερα, το 2021 ο δείκτης διαμορφώθηκε στις 1,24 μονάδες ενώ, κατά

το τέλος της περιόδου αναφοράς, ο δείκτης γενικής ρευστότητας περιορίστηκε στο 1,16. Για τις επιχειρήσεις της ευρύτερης επικράτειας, ο δείκτης παρέμεινε σχετικά σταθερός για το σύνολο της περιόδου, κοντά στις 1,28 μονάδες. Η **σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια** παρουσίασε μια πτωτική πορεία για τις επιχειρήσεις του κλάδου στην ευρύτερη ελληνική επικράτεια κατά τα έτη 2021-24. Ειδικότερα, ο δείκτης από τις 1,98 μονάδες το 2021 υποχώρησε στις 1,80 μονάδες το 2024, διατηρώντας την καθοδική πορεία του καθ' όλη την χρονική περίοδο. Ο δείκτης της σχέσης ξένων προς ίδια κεφάλαια για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας παρουσίασε μικρές αυξομειώσεις κατά την περίοδο αναφοράς, οι οποίες σωρευτικά οδήγησαν τον δείκτη σε ελαφρώς υψηλότερα επίπεδα κατά το τελευταίο έτος της περιόδου. Πιο συγκεκριμένα, ο δείκτης διαμορφώθηκε στις 1,97 μονάδες για το 2021, ενώ το 2024 ανήλθε στις 2,06 μονάδες.

Οι **πωλήσεις** του κλάδου του λιανικού εμπορίου την εξεταζόμενη τετραετία 2021-2024 παρουσίασαν ανοδική τάση τόσο σε πανελλαδικό επίπεδο όσο και για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Πιο συγκεκριμένα, οι πωλήσεις του δείγματος για ολόκληρη την επικράτεια ανήλθαν το 2024 στα € 25,0 δις., καταγράφοντας σωρευτική αύξηση κατά 33,0% από την αρχή της περιόδου. Ομοίως, οι πωλήσεις των επιχειρήσεων της Περιφέρειας κατέγραψαν μια επίσης σημαντική άνοδο κατά την αναφερόμενη τετραετία, με τις πωλήσεις του δείγματος των επιχειρήσεων να φτάνουν τα €275 εκατ. για το 2024, καταγράφοντας σωρευτική αύξηση της τάξεως του 41,9% από την αρχή της περιόδου. Το **ποσοστό των κερδοφόρων εταιρειών** την εξεταζόμενη τετραετία χαρακτηρίστηκε από ήπια βελτίωση στο σύνολο της χώρας. Σαν συνολική εικόνα από το 2021 έως το 2024 επήλθε αύξηση του μεριδίου των κερδοφόρων επιχειρήσεων καθώς το 2021 στην Ελλάδα το μερίδιο τους περιοριζόταν στο 66,1% ενώ, κατά το τέλος της αναφερόμενης περιόδου το μερίδιο των κερδοφόρων επιχειρήσεων ανήλθε στο 67,4%. Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καταγράφηκε στασιμότητα κατά το διάστημα αναφοράς, καθώς το μερίδιο των κερδοφόρων επιχειρήσεων παρέμεινε στο 65,1% το 2024, παρά την αύξηση του κατά τα προηγούμενα δύο έτη.

Η **αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων** παρουσίασε μια ανοδική σωρευτική τάση, τόσο για τις επιχειρήσεις της χώρας, όσο και για τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας κατά την εξεταζόμενη τετραετία. Ειδικότερα, για το σύνολο της χώρας, καταγράφηκε εμφανής αύξηση κατά την διετία 2022- 2023, που ο δείκτης διαμορφώθηκε στο 23,0% (από 14,5% το 2022), ωστόσο το 2024 ο δείκτης σταθεροποιήθηκε στο 19,2%. Για τις επιχειρήσεις της περιφέρειας, η πορεία του δείκτη υπήρξε ανοδική καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, φτάνοντας στο 18,5% το 2024 από 13,8% το 2021.

Ο δείκτης γενικής ρευστότητας για τις επιχειρήσεις της χώρας παρουσίασε σχετική στασιμότητα για την αναφερόμενη περίοδο. Ειδικότερα, το 2024 ανήλθε στις 0,87 μονάδες για την Ελλάδα ενώ, το 2021 ο δείκτης παρουσιάστηκε ελαφρώς χαμηλότερος στο 0,86. Αντίθετα ο δείκτης για τις επιχειρήσεις Περιφέρειας την εξεταζόμενη περίοδο, παρουσίασε σωρευτικά μια περιορισμένη αλλά ανοδική τάση, με την γενική ρευστότητα να διαμορφώνεται στο 1,08 το 2024 από 1,01 το 2021. Η **σχέση ξένων προς ίδια κεφάλαια** κινήθηκε καθοδικά για τις επιχειρήσεις του κλάδου σε πανελλαδικό επίπεδο, επιδεικνύοντας ότι οι επιχειρήσεις περιόρισαν σε κάποιο τις ανάγκες τους για ξένα κεφάλαια, δηλαδή δανεισμό, για την χρηματοδότηση τους. Ειδικότερα, το 2024 ο δείκτης περιορίστηκε στο 2,38 από το 2,59 το 2021, ενώ όσον αφορά τις επιχειρήσεις της περιφέρειας, οι μεταβολές που σημειώθηκαν ήταν συγκριτικά αρκετά μικρότερες. Συγκεκριμένα, φαίνεται ότι το 2024 οι επιχειρήσεις της περιφέρειας βασίστηκαν σχεδόν το ίδιο σε ξένα κεφάλαια από ότι το 2021, με τον δείκτη των ξένων προς ίδια κεφάλαια να διαμορφώνεται σε 1,67 (2024) από 1,66 (2021).

